

Міжнародне право

УДК 341.4

Кізюн Лілія Олександрівна

студентка

Львівського національного університету імені Івана Франка

Кизюн Лилия Александровна

студентка

Львовского национального университета имени Ивана Франко

Kiziun Liliia

Student of the

Ivan Franko National University of Lviv

**ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ, ЕКСПЛУАТАЦІЯ ТА НАСИЛЬСТВО У
МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ
ТОРГОВЛЯ ЛЮДЬМИ, ЭКСПЛУАТАЦИЯ И НАСИЛИЕ В
МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ
HUMAN TRAFFICKING, EXPLOITATION AND VIOLENCE IN
INTERNATIONAL LAW**

***Анотація.** Дана стаття присвячена дослідженню проблемних питань, пов'язаних із протидією торгівлі людьми, експлуатації та насильства, як одному із найнебезпечніших і високоприбуткових форм міжнародної організованої злочинності. Значна увага звертається на вплив та аналіз пандемії COVID-19 та міжнародні законодавчі акти щодо протидії торгівлі людьми. Висловлюються пропозиції та рекомендації, на базі зроблених висновків, щодо необхідних заходів протидії торгівлі людьми під час пандемії COVID-19.*

Ключові слова: торгівля людьми, експлуатація людини, проблема торгівлі людьми, протидія торгівлі людьми, пандемічна рецесія, міжнародно-правовий досвід.

Аннотація. Данная статья посвящена исследованию проблемных вопросов, связанных с противодействием торговле людьми, эксплуатации и насилия, как одному из самых опасных и высокодоходных форм международной организованной преступности. Значительное внимание обращается на влияние и анализ пандемии COVID-19 и международные законодательные акты по противодействию торговле людьми. Высказываются предложения и рекомендации, на базе сделанных выводов, относительно необходимых мер противодействия торговли людьми во время пандемии COVID-19.

Ключевые слова: торговля людьми, эксплуатация человека, проблема торговли людьми, противодействие торговле людьми, пандемическая рецессия, международно-правовой опыт.

Summary. This article is devoted to the study of problematic issues related to combating trafficking in human beings, exploitation and violence, as one of the most dangerous and highly profitable forms of international organized crime. Considerable attention is paid to the impact and analysis of the COVID-19 pandemic and international anti-trafficking legislation. Suggestions and recommendations are made, based on the conclusions made, on the necessary measures to combat trafficking in human beings during the COVID-19 pandemic.

Key words: human trafficking, human exploitation, problem of human trafficking, counteraction to human trafficking, pandemic recession, international legal experience.

Постановка проблеми. В історичному аспекті торгівля людьми існує з давніх давен, пов'язується вона з виникненням товарно-грошових відносин, а саме епоха рабовласництва, яка була офіційною політикою багатьох держав. Майже двісті років тому англійський парламентарій Вільям Вілберфорс разом з групою відважних соратників змінив ставлення суспільства до рабства, і подолавши сильний опір, домогся прийняття законодавства, що поклало край трансатлантичній работоргівлі.

Незважаючи на досягнення аболіціоністів XIX століття та повертаючись до головної проблеми сьогодення, рабство існує дотепер, але в іншій формі та в іншому контексті. Перед людством виникло велике завдання, зупинити та врегулювати масштабне порушення прав людини. Мільйони людей у світі, найчастіше жінки та діти, потрапляють в тенета сучасних форм рабства, іменованих торгівлею людьми: зараз потрібні аболіціоністи XXI століття, щоб ввести закони і вжити заходів, для того щоб дати свободу жертвам торгівлі людьми і викоринити злочин, що став міжнародною ганьбою.

Проблема вимагає більшого висвітлення та обговорення, впровадження нових ефективних механізмів вирішення та чітких дій на протидію цьому. Відомо, що торгівці людьми полюють на найбільш вразливі верстви населення: нестабільність, відсутність доступу до життєво необхідних послуг, причиною яких є пандемія, тільки збільшила цю кількість населення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Торгівля людьми, як форма міжнародної організованої злочинності, була предметом дослідження таких іноземних науковців, зокрема: Р. Вайцера, К. Бейн, В. Сюн, Х. Манзур, Є. Чен, К. Робішо, М. Гордона, Д. Ковердейла, А. Шаха, М. Девіса, П. Нгуена, А. Ніколса, Е. Кокс, Н. Джоук, І. Капіна, Д. Грінбаума, Д. Каплана та ін.

Метою статті є дослідження впливу та аналізу пандемії COVID-19 на торгівлю людьми та класифікація міжнародних законодавчих актів щодо протидії торгівлі людьми, експлуатації та насильства.

Виклад основних положень. Торгівля людьми присутня у кожній державі світу без винятку. Щорічна доповідь Державного Департаменту США про торгівлю людьми від 16 липня 2020 року, зазначає, що торгівля людьми є глобальною загрозою і вимагає глобальної реакції. Торговці людьми відбирають право на свободу майже у 25 мільйонів людей, змушуючи їх працювати заради власного збагачення. У 2020 році ця криза досягла жахливих масштабів, надзвичайна ситуація, спричинена пандемією COVID-19 посилила необхідність усіх держав працювати разом на протидію цьому, як ніколи раніше. Вразливі верстви населення, стали ще вразливішими. Торговці людьми не зупиняються, вигадують ще більш інноваційні способи до експлуатації. Проте, в 2018 році згідно зі звітом за 2019 рік, всього 11096 торговців людьми в усьому світі були притягнуті до відповідальності – приблизно одне судове переслідування на кожні 2275 жертв. Показники судового переслідування також продовжують знижуватися: в період з 2015 по 2018 роки у Європі вони знизилися на 52%. Навіть для тих злочинців, які піддаються судовому переслідуванню і осуду, вироки часто виносяться лише на кілька місяців. Тим часом травми, які вони завдають своїм жертвам, можуть тривати все життя. Такі ганебно низькі показники судового переслідування створюють умови, при яких торговці людьми фактично отримують повну свободу дій, щоб завдавати більшої шкоди жертвам і здійснювати більше злочинів, що підриває основи верховенства закону і людської безпеки [1, с. 4, 6].

У 2020 році пандемія COVID-19 призвела до значного глобального економічного спаду. Поточні прогнози вказують на те, що пандемічна рецесія

COVID-19 становитиме 6.2% падіння світового валового внутрішнього продукту на душу населення, і це є найсуворішою рецесією з кінця Другої світової війни. З цього аналізу, приходимо до висновку, що пандемічна рецесія збільшує нерівність, як на глобальному рівні, так і в межах країни. Ось такі економічні фактори впливають, як на індивідуальну динаміку пов'язану з соціально-економічною депривацією та макроекономічні тенденції на національному рівні. Недавні дослідження виявили економічні детермінанти, як один із найбільш актуальних ризиків, що впливають на сприйнятливість жертв до торгівлі людьми. Проаналізувавши більшість випадків торгівлі людьми у судових справах, можемо побачити, що більшість жертв перебували саме в стані фінансової скрути, характеризується це нездатністю задовольнити основні життєві потреби, такі як харчування, притулок та охорона здоров'я. І саме у таких випадках, відчуваючи постійно життєво-необхідні речі, жертви вербувалися. Використовуючи оманливі стратегії, торговці людьми пропонують вакансії, які включають елементи більшого фінансового зросту та кращого соціального статусу. У багатьох випадках жертв також обманюють щодо умов праці, в основному, щодо зарплати, робочого часу та типу житла. Ще одна примусова практика, про яку широко повідомляється в судових справах, є боргова кабала. Жертвам часто заздалегідь повідомляють, що вони повинні відшкодувати дорожні та житлові витрати, які зазнав торговець людьми. Часто борг збільшується з часом або стягують штрафи, якщо не виконуються щоденні робочі цілі. Ці борги, як засіб психологічного контролю над потерпілими, зменшують їх готовність ризикувати та намагатися врятуватися. З часом борги стають неможливими для погашення. Неокласична економічна теорія припускає, що погіршення економічного стану країни, призводить до збільшення робітників-мігрантів, а торгівля людьми перебиває трудову міграцію, тому

погіршення економічних перспектив країни може призвести до збільшення жертв торгівлі людьми. На макrorівні останні дослідження свідчать, що скорочення внутрішнього валового продукту, збільшення частки населення яке за межею бідності та збільшення рівня безробіття, збільшує кагору людей що потребують фінансової стабільності. Як спостерігалось при аналізі судових справ, торговці людьми користуються ситуаціями в країнах з низьким рівнем економіки. Динаміка відображається на ідентифікації жертв, що походять з країн, які страждають на більш високі показники бідності та безробіття. Така динаміка особливо актуальна сьогодні, через пандемію COVID-19. На приклад, держави, економіки яких залежить від туризму, подорожей, сфери гостинності та розваг – зазнають особливо серйозних проблем та змін.

Організація економічного співробітництва і розвитку прогнозує, що рівень безробіття у Центральній та Південно-Східній Європі зросте до 5-6% у 2021 році. Враховуючи усі ці економічні прогнози, припускаємо, що всі умови залишаються незмінними і кількість жертв торгівлі людьми значно зросте протягом наступних двох років після тенденції до зменшення, про яку повідомлялося останні 5 років. Подібні міркування можна зробити на підставі негативних економічних прогнозів для інших країн походження торгівлі людьми. Фінансова криза призвела до негативних наслідків протягом перших шести місяців пандемічної рецесії, у США де національний рівень безробіття різко зріс із 3.5% у лютому 2020 року до 14.7% у квітні 2020 року. Безробіття особливо зосереджене серед наймолодших та найстарших представників населення. Тому із зазначеного вище, переконуємося, що у кого низький дохід, набагато більше шансів втратити роботу, ніж у тих у кого заробітна плата середня або висока [2, с. 69].

За оцінками Міжнародної організації праці, пандемія 2020 року торкнулася приголомшливих 2,7 мільярда працівників або 81% робочої сили у світі. Ще у квітні 2020 року, за даними Організації ООН з питань освіти, науки та культури, закриття шкіл у 194 країнах торкнулося 90 % учнів у світі на рівні дошкільної, початкової, середньої та вищої освіти. З огляду на величезні фінансові труднощі для сімей, масовий рух людей та закриття шкіл, торгівля людьми сильно процвітає в нинішніх умовах. Це не вперше, коли серйозне інфекційне захворювання збільшило ймовірність торгівлі людьми. Попередні спалахи, спричинили зростання торгівлі людьми, оскільки батьки гинуть, це загрожує для їхніх дітей, а соціальні та економічні умови, що призводять до торгівлі людьми, посилюються. Наприклад, Ебола збільшила кількість дітей-сиріт, вразливих до торгівлі людьми. Ці спалахи хвороб змусили держави спрямувати ресурси, необхідні для боротьби з протидії торгівлі людьми. Як раніше зазначав Джефф Бонд у дописі "Жінки в усьому світі", існує багато серйозних порушень трудових норм щодо працівників з Філіппін, а на Близькому Сході службовців з Ефіопії кидають і позбавляють паспортів, а зарплату не виплачують роками. Деякі з них також піддаються сексуальному насильству та експлуатації. Пандемія також створює новий клас жертв. Як у Сполучених Штатах, так і у Великобританії, молоді жінки, які не можуть дозволити собі сплатити орендну плату або є фінансово вразливими, підлягають вимаганню з боку своїх орендодавців. Діти та молодь ізольовані від закладів освіти, стають дедалі вразливішими для онлайн-хижаків. У нещодавній доповіді Європол зазначає, що торговці людьми обмінюються стратегіями щодо подальшої експлуатації дітей. Вони розуміють, що багато дітей ізольовані та проводять багато годин на день в інтернеті, батьки також можуть бути безробітними або відволікатись з огляду на проблеми пандемії. З моменту початку пандемії спостерігається значне

збільшення кількості графічних зображень сексуального характеру, включаючи порнографічні зображення дітей. У прагненні зупинити глобальне поширення COVID-19 і врятувати людські життя у багатьох країнах приймаються суворі заходи контролю в масштабах, раніше небачених в мирний час. При вирішенні проблеми пандемії не повинно залишатися поза увагою реальні і конкретні ризики, як і ця безпрецедентна ситуація. Такий необхідний акцент на пом'якшення економічних наслідків пандемії COVID-19 не повинен ні в якій мірі виключати вразливих і знедолених людей. Відновлення після цієї пандемії дає унікальну можливість поглянути на глибоко вкорінену нерівність в моделі економічного розвитку, яке підживлює маргіналізацію, гендерне насильство, експлуатацію та торгівлю людьми. Торгівля людьми - це результат нездатності суспільства і економік захистити найбільш вразливих і забезпечити дотримання прав відповідно до національних законів. Заходи реагування на COVID-19 повинні постійно контролюватися. У тих випадках, коли такі заходи ненавмисно негативно впливають на вразливі групи, такі як жертви торгівлі людьми, необхідно внести корективи для мінімізації збитку і забезпечення адекватного задоволення потреб таких груп. Приділяючи пріоритетну увагу громадській охороні здоров'я, все ж необхідно, щоб запанувала культура верховенства права. Заходи по боротьбі з торгівлею людьми повинні як і раніше ґрунтуватися на правах людини, а доступ до медичного обслуговування та соціальної підтримки без будь-якої дискримінації повинен бути гарантований. Доступ до правосуддя повинен бути гарантований. Там, де це можливо, слід використовувати технологію для полегшення доступу до судових процесів і забезпечення можливості збору і надання доказів, подання документів і подачі або розгляду клопотань. Співробітники правоохоронних органів повинні зберігати пильність у боротьбі з новими і мінливими

формами злочинності та адаптувати свої відповідні заходи для запобігання безкарних дій торговців людьми під час пандемії. Незважаючи на очікуване уповільнення економічного зростання через COVID-19 і виникає в результаті цього тиск на національні бюджети, країни повинні продовжувати підтримувати роботу по боротьбі з торгівлею людьми та адаптувати свої програми допомоги до нових і надзвичайних обставин, створеними пандемією і її наслідками. Постачальники послуг повинні залишатися гнучкими і адаптуватися до мінливих умов для задоволення потреб своїх спільнот. Існує необхідність в систематичному зборі та аналізі даних про вплив COVID -19 на торгівлю людьми. Немає жодної країни, яка має імунітет до цієї пандемії, і оскільки COVID-19 не впливає на всі регіони одночасно, досвід однієї держави може бути життєво важливим для інших [3, с. 1-4].

Права людини, її свобода, рівність та особиста недоторканність це найвища соціальна цінність. У Статуті ООН термін “права людини” згадується сім разів, що робить захист прав людини основною метою та керівним принципом роботи Організації Об’єднаних Націй. Вперше ці права чітко були сформовані у Загальній декларації прав людини та ухвалена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року, складається із 30 статей, містить стандарти в галузі прав людини, які визнані всіма Державами-учасницями. У Статті 1 Декларації проголошується, що всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом та совістю і повинні діяти у відношення один до одного у дусі братерства. З тих пір Організація старанно виконує місію по захисту прав людини, спираючись на правові документи. Декларація не є загальнообов’язковою, але визначає міжнародні стандарти у галузі прав людини [4, с. 3-5].

Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ) також відіграє важливу роль у захисті прав людини, підтримує правозахисні компоненти миротворчих місій у багатьох державах світу, має багато регіональних центрів та відділень. Регулярно висловлюється про стан справ прав людини у світі і має повноваження розслідувати ситуацію, що склалася і публікує звіти [5].

Альянс по боротьбі з торгівлею людей є широким міжнародним форумом, що включає міжнародні, неурядові та міжурядові організації, які об'єднують зусилля для попередження торгівлі людьми та боротьби з нею. Це допомагає розробляти ефективні спільні стратегії, поєднує індивідуальні зусилля та надає державам-учасницям ОБСЄ та партнерам для співпраці інноваційні та скоординовані підходи для посилення запобігання торгівлі людьми та боротьби з нею. Щороку Спеціальний представник проводить конференцію Альянсу на високому рівні та дві зустрічі Експертної координаційної групи Альянсу. З огляду на обмеження, пов'язаних із спалахом COVID- 19, конференція Альянсу 20 липня 2020 року , вперше проходила у режимі онлайн. Вона була спрямована на те, щоб надати нового імпульсу збільшення числа і підвищення якості кримінального переслідування. Конференція визначила завдання і можливості для підвищення ефективності розслідування і судового переслідування і обговорювався зв'язок між судовим переслідуванням злочинців і захист жертв до, під час і після кримінального судочинства. Кульмінацією були рекомендації з усього регіону ОБСЄ про те, як зробити судове переслідування більш ефективним у боротьбі з торгівлею людьми. Особливу увагу було приділено методам, які забезпечують кращу результативність такої роботи, включаючи використання фінансових розслідувань,

партнерських відносин, методів попереджувального розслідування і стратегій судового переслідування, які не ґрунтуються на свідченнях потерпілих [6].

Міжнародне співробітництво у галузі протидії людьми активно зростає, зумовлене воно зростанням масштабів міжнародної злочинності у цій галузі. До основних видів міжнародного співробітництва у боротьбі з торгівлею людьми виділяють укладення ряду конвенцій, пактів та протоколів з врегулювання цього питання . Серед них такі, як:

Конвенція ООН про боротьбу з торгівлею людьми та з експлуатацією проституції третіми особами від 2 грудня 1949 року, стосується работоргівлі і так званого "білого трафіку" та питань торгівлі жінками і дітьми та визначає обов'язок карати торговців людьми, навіть якщо потерпіла особа дала згоду на продаж:

Стаття 1: Учасники цієї Конвенції зобов'язуються покарати будь-яку особу, яка для задоволення статевого потягу іншої особи:

- 1) Зводить, схиляє чи розбещує з метою проституції іншу особу, навіть за наявності згоди цієї особи;
- 2) Експлуатує проституцію іншої особи, навіть за наявності згоди цієї особи.

Стаття 2: Учасники цієї Конвенції зобов'язуються в подальшому покарати будь-яку особу, яка:

- 1) Утримує місце розпусти чи керує ним, свідомо фінансує або бере участь у фінансуванні місця розпусти;
- 2) Здає або орендує будинок або інше місце, чи їх частину, знаючи, що їх буде використано з метою проституції інших осіб.

Дана Конвенція має обмежене застосування, оскільки вона не містить визначення торгівлі людьми, а в основному зосереджується на проституції, а також тому, що вона є неефективною у питаннях захисту прав жертв торгівлі

людьми. У резолюції 1966 року Європейський Парламент запропонував країнам-членам ЄС зробити внесок в ухвалення нової Конвенції ООН, в якій би примус та обман стали визначальними рисами торгівлі людьми [7].

Конвенція ООН про права дитини прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 року і набрала чинності у вересні 1990 року та **Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі людьми, дитячої проституції та дитячої порнографії** від 2000 року визначають:

Стаття 32:

1. Держави-учасниці визнають право дитини на захист від економічної експлуатації та від виконання будь-якої роботи, що може становити небезпеку для її здоров'я або бути перешкодою в здобутті нею освіти, або завдавати шкоди її здоров'ю, а також фізичному, розумовому, духовному, моральному та соціальному розвитку.
2. Для забезпечення виконання цієї статті Держави-учасниці вживають відповідні законодавчі, адміністративні, соціальні та освітні заходи. Зокрема, для досягнення зазначеної мети, у відповідності до положень міжнародних документів, держави-учасниці:
  - а) встановлюють мінімальний вік для прийому на роботу;
  - б) визначають необхідні вимоги до тривалості робочого дня та умов праці;
  - с) передбачають відповідні види покарання або інші санкції для забезпечення ефективного здійснення цієї статті.

Стаття 34:

Держави-учасниці зобов'язуються захищати дитину від усіх форм сексуальної експлуатації та сексуального насильства. З цією метою держави-

учасниці вживають на національному, двосторонньому й багатосторонньому рівнях усі необхідні заходи для запобігання:

- a) схилянню або примусу дитини до будь-якої незаконної сексуальної діяльності;
- b) використанню з метою експлуатації дітей у проституції або в іншій незаконній сексуальній практиці;
- c) використанню з метою експлуатації дітей у порнографії та порнографічних матеріалах [8; 9].

Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16 травня 2005 року, у ній зазначається, що торгівля людьми прямо загрожує цінностям, на які опирається Рада Європи. Географічна побудова Ради Європи дозволяє їй об'єднувати за столом переговорів країни походження, транзиту та призначення жертв торгівлі людьми. Саме тому це є практичний документ, покликаний захищати основні права потерпілих від торгівлі людьми та ефективно переслідувати злочинців і тих, хто користується послугами жертв торгівлі людьми.

Основними нововведеннями Конвенції Ради Європи є:

- визнання торгівлі людьми порушенням прав людини;
- звернення особливої уваги на питання надання допомоги жертвам торгівлі людьми та захисту їх прав [10].

Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуального насильства та сексуальної експлуатації була прийнята у жовтні 2007 р на острові Лансароте, що в Іспанії. З цієї причини вона також відома, як «Лансаротська конвенція». На сьогоднішній день Лансаротська конвенція є найамбітнішим та всеохоплюючим міжнародним правовим документом щодо захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального розбещення. Її автори за основу взяли відповідні стандарти Організації Об'єднаних Націй та

Ради Європи, розширюючи їх, аби охопити всі можливі види сексуальних злочинів щодо дітей (в тому числі сексуальне розбещення дитини, дитяча проституція, порнографія, домагання та схиляння дітей до вчинення сексуальних злочинів шляхом впливу контенту та діяльності сексуального характеру). Конвенція охоплює сексуальне розбещення дитини в сім'ї або "колі довіри", а також дії, вчинені з комерційною метою та з метою отримання прибутку. Вона встановлює, що держави в Європі та поза її межами, мають прийняти конкретне законодавство, спрямоване на криміналізацію такої поведінки, і вжити заходів з акцентом на захищенні передусім найкращих інтересів дітей, щоб запобігти сексуальному насильству, а також захистити дітей-жертв і притягти винних до відповідальності. Це також сприяє розвитку міжнародного співробітництва для досягнення спільних цілей [11].

Саме поняття "торгівля людьми" охоплює широке коло соціальних явищ. Відповідно до Статті 4 Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16 травня 2005 року "торгівля людьми" означає найм, перевезення, переміщення, приховування або прийняття осіб, використовуючи погрози або силу чи інші форми примусу, насильницького викрадення, обману, шахрайства, зловживання владою або безпорадним станом або отримання плати чи вигоди для досягнення згоди особи, що має владу над іншою, з метою експлуатації. Експлуатація включає в себе як мінімум примушення інших до проституції або інші форми статевої експлуатації, примусову працю чи послуги, рабство та діяльність подібну до рабства, поневолення або видалення внутрішніх органів [10].

Торгівля людьми відповідно до ст. 3 Протоколу ООН про попередження та припинення торгівлі людьми від 15 листопада означає: вербування, перевезення, передачу, приховування чи отримання людей

шляхом погроз чи застосування сили або інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою чи уразливістю стану, або шляхом підкупу, у вигляді плати чи вигоди для отримання згоди особи, яка контролює іншу особу з **метою експлуатації**.

Експлуатація включає, як мінімум, експлуатацію проституції інших осіб чи інші форми сексуальної експлуатації, примусову працю або послуги, рабство чи звичаї, подібні до рабства, підневільний стан чи видалення органів (підпункт а).

- Згода жертви торгівлі людьми не заплановану експлуатацію, про яку йдеться в п. (а) цієї статті, не береться до уваги, якщо було використано один із засобів впливу перерахований у п. (а) цієї статті (підпункт б);
- Вербування, перевезення, передача, приховування або утримання дитини з метою експлуатації вважається “торгівлею людьми” навіть у тому випадку, якщо вони не поєднані із застосуванням будь-якого засобу впливу, перерахованого в п. (а) цієї статті;
“дитина” означає будь-яку особу, молодшу вісімнадцяти років [підпункти (б) та (с)] [12].

Протокол є документом, який становить основу для переслідування всіх форм торгівлі людьми.

Висновок. Як бачимо, проблема торгівлі людьми є найнебезпечнішою проблемою сьогодення. І загальне погіршення економічних умов, спричинене пандемією COVID-19, призводить до зростання кількості населення, яким загрожує експлуатація та насилля. Світовий банк передбачає різке скорочення внутрішнього валового продукту на душу населення з одночасним збільшенням безробіття в більшості країн світу. Більше того це масштабно вплине на країни з низьким рівнем доходу. З аналізу останніх даних, експлуатація з боку торговців людьми невпинно зростає і економічні

детермінанти представляють лише одну із рушійних факторів. Щоб змінити хід дій у цьому мають бути зацікавлені уряди усіх держав, обов'язкова дипломатична взаємодія, необхідне посилення кримінального переслідування торговців людьми, припинення примусової праці, що фінансується державою, розширити зусилля щодо виявлення жертв торгівлі людьми, гарантуючи їм, що вони не будуть покарані за злочини, які торговці змушують їх вчиняти. Також питання міграційної політики, гендерної та расової дискримінації, законодавча база та правоохоронний потенціал – це ключові елементи та пріоритети, які підлягають розслідуванню та вдосконаленню. Важливою складовою є щорічний звіт про торгівлю людьми, який служить дорожньою картою для дипломатичної взаємодії з урядами усього світу, надання пріоритетних рекомендацій та виокремлення перспективних практик.

Література

1. Звіт Державного департаменту США про торгівлю людьми за 2020 рік. Ст. 4, 6. URL: <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/06/2020-TIP-Report-Complete-062420-FINAL.pdf>
2. Соціально-економічні фактори та ризики рецесії COVID-19. Ст. 69. URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tip/2021/GLOTiP_2020_Chapter2.pdf
3. Вплив пандемії COVID-19 на торгівлю людьми. С. 1-4. URL: <https://www.un.org/ruleoflaw/wp-content/uploads/2020/05/Thematic-Brief-on-COVID-19-EN-ver.21.pdf>
4. Загальна декларація прав людини, Париж, 10.12.1948. С. 3-5. URL: <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>
5. Управління Верховного комісара ООН з прав людини. URL: <https://www.ohchr.org/EN/pages/home.aspx>

6. Альянс проти торгівлі людьми. URL: <https://www.osce.org/cthb/107221>
7. Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами, Генеральна Асамблея ООН, 03.12.1948. URL:<https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/traffickinginpersons.aspx>
8. Конвенція про права дитини, Генеральна Асамблея ООН, 20.11.1989. URL:https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/default/files/un_convention_on_the_rights_of_the_child_1.pdf
9. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії, Генеральна Асамблея ООН, 25.05. 2000. URL: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/opsccrc.aspx>
10. Конвенція Ради Європи про боротьбу з торгівлею людьми, Варшава, 16.05.2005. URL: <https://rm.coe.int/168008371d>
11. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, Лансароте, 25.10.2007. URL: <https://rm.coe.int/1680084822>
12. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. 15.11.2000. URL:<https://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/ProtocolonTrafficking.pdf>